

Kan man skabe blandede skoler?

Andreas Bjerre-Nielsen & **Mikkel Høst Gandil**

Nationaløkonomisk Årsmøde 13.01.17

Københavns Universitet og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

'Vi skal sætte et nyt mål om at afvikle ghettoerne helt. Nogle steder ved at bryde betonen op. Rive bygninger ned. Spredde indbyggerne og genhuse dem i forskellige områder. Andre steder ved at tage en klar styring af, hvem der flytter ind. Vi skal lukke hullerne i danmarkskortet og genskabe de blandede kvarterer, hvor vi møder hinanden på kryds og tværs.'

Statsministernes Nytårstale 2018

Hvorfor og hvordan er blandede kvarterer en god ting?

Et muligt svar: *Skoler*

'Vi skal sætte et nyt mål om at afvikle ghettoerne helt. Nogle steder ved at bryde betonen op. Rive bygninger ned. Spredde indbyggerne og genhuse dem i forskellige områder. Andre steder ved at tage en klar styring af, hvem der flytter ind. Vi skal lukke hullerne i danmarkskortet og genskabe de blandede kvarterer, hvor vi møder hinanden på kryds og tværs.'

Statsministernes Nytårstale 2018

Hvorfor og hvordan er blandede kvarterer en god ting?

Et muligt svar: **Skoler**

Skoler spiller en central rolle for eventuelle gavnlige effekter af blandede kvarterer

Mulige fordele ved **blandede** skoler

- Lige adgang til uddannelse
- Klassekammeratseffekter
- Sammenhængskraft

Men skoler er ikke ens

- Ulige boligområder
- Privatskoler
- Frit skolevalg

Skoler spiller en central rolle for eventuelle gavnlige effekter af blandede kvarterer

Mulige fordele ved **blandede** skoler

- Lige adgang til uddannelse
- Klassekammeratseffekter
- Sammenhængskraft

Men skoler er ikke ens

- Ulige boligområder
- Privatskoler
- Frit skolevalg

Skoler spiller en central rolle for eventuelle gavnlige effekter af blandede kvarterer

Mulige fordele ved **blandede** skoler

- Lige adgang til uddannelse
- Klassekammeratseffekter
- Sammenhængskraft

Men skoler er ikke ens

- Ulige boligområder
- Privatskoler
- Frit skolevalg

Det centrale spørgsmål:

Hvis blandede skoler er gavnlige, hvordan kan vi så skabe dem?

Hvad vi skal vide:

- Hvilke skolekarakteristika gør skoler attraktive?
- Hvordan undgår familier uattraktive skoler?
- Hvilke begrænsninger skaber dette for blandede skoler?

Det centrale spørgsmål:

Hvis blandede skoler er gavnlige, hvordan kan vi så skabe dem?

Hvad vi skal vide:

- Hvilke skolekarakteristika gør skoler attraktive?
- Hvordan undgår familier uattraktive skoler?
- Hvilke begrænsninger skaber dette for blandede skoler?

Det centrale spørgsmål:

Hvis blandede skoler er gavnlige, hvordan kan vi så skabe dem?

Hvad vi skal vide:

- Hvilke skolekarakteristika gør skoler attraktive?
- Hvordan undgår familier uattraktive skoler?
- Hvilke begrænsninger skaber dette for blandede skoler?

Det centrale spørgsmål:

Hvis blandede skoler er gavnlige, hvordan kan vi så skabe dem?

Hvad vi skal vide:

- Hvilke skolekarakteristika gør skoler attraktive?
- Hvordan undgår familier uattraktive skoler?
- Hvilke begrænsninger skaber dette for blandede skoler?

Hvilke skolekarakteristika gør skoler **attraktive**?

Vi konstruerer 3 mål for en skoles karakteristika

1. Skolekvalitet, value-added (hjemmelavet)
 - Tager højde for ikke tilfældig fordeling af elever
2. Skolen socioøkonomiske indeks (hjemmelavet)
3. **Andel af elever fra ikke-vestlige lande i skolen**
 - Indvandrere, 2g og 3g

Socioøkonomi og indvandring er stærkt korreleret

Af tidshensyn viser jeg kun det sidste mål

Hvilke skolekarakteristika gør skoler **attraktive**?

Vi konstruerer 3 mål for en skoles karakteristika

1. Skolekvalitet, value-added (hjemmelavet)
 - Tager højde for ikke tilfældig fordeling af elever
2. Skolen socioøkonomiske indeks (hjemmelavet)
3. **Andel af elever fra ikke-vestlige lande i skolen**
 - Indvandrere, 2g og 3g

Socioøkonomi og indvandring er stærkt korreleret

Af tidshensyn viser jeg kun det sidste mål

Hvordan undgår familier uattraktive skoler?

Eksempel:

En familie har en skoleklart barn, men kan ikke lide distriktsskolen.

Familien har tre alternativer til distriktsskolen:

1. Flytte

2. Privatskoler

- Stor offentlig medfinansiering ($\approx 75\%$ af elevomkostninger i folkeskolen)
- Relativt billig (i en international kontekst)
- Begrænset udbud (ventelister)

3. Frit skolevalg

- Typisk inden for kommunen
- Graden af valg varierer i praksis pga. kapacitetsgrænser

Hvordan undgår familier uattraktive skoler?

Eksempel:

En familie har en skoleklart barn, men kan ikke lide distriktsskolen.

Familien har tre alternativer til distriktsskolen:

1. Flytte

2. Privatskoler

- Stor offentlig medfinansiering ($\approx 75\%$ af elevomkostninger i folkeskolen)
- Relativt billig (i en international kontekst)
- Begrænset udbud (ventelister)

3. Frit skolevalg

- Typisk inden for kommunen
- Graden af valg varierer i praksis pga. kapacitetsgrænser

Typisk allokering af børn til skoler i dag:

- Alle adresser knyttet til et distrikt
- Børn sikret optagelse på en distriktsskole
- Kommuner ansvarlige for distrikter

Distrikter er ikke eneste måde at allokere elever til skoler!

- “School matching” meget aktivt forskningsfelt
- Vi analyserer systemet, som det ser ud i dag

Typisk allokering af børn til skoler i dag:

- Alle adresser knyttet til et distrikt
- Børn sikret optagelse på en distriktsskole
- Kommuner ansvarlige for distrikter

Distrikter er ikke eneste måde at allokere elever til skoler!

- “School matching” meget aktivt forskningsfelt
- Vi analyserer systemet, som det ser ud i dag

Dataperioden er 2008-2015.

Nyt data:

- Skoledistrikter
 - Rådata fra CPR-vej sat på registerdata
 - Københavns Kommune har eftersendt
- Geografisk placering af hustande via Kvadratnettet
 - Vi har sikret, at diskretionskrav er overholdt
 - Meget høj geografisk præcision (ca. 100-200 meter i byområder)
 - >95% af befolkningen

Derudover den sædvanlige menu fra DST.

Metodisk udfordring

Uobserverbart forskellige familier bosætter sig forskelligt

- Kan vi være sikre på at forskelle i adfærd skyldes forskelle i distriktskolen?

To strategier:

1. Ændringer i skoledistrikter som naturligt eksperiment
 - Antagelse: Ændring i distrikter kommer som en overraskelse
 - Sammenlign familier, der får nyt distrikt med familier, der bliver i det gamle
2. Grænser i skoledistrikter skaber diskontinuitet i skolekvalitet
 - Antagelse: Uobserverede karakteristika er ens tæt på grænsen
 - Implikation: Forskel i skolevalg skyldes distriktsskolen

Metodisk udfordring

Uobserverbart forskellige familier bosætter sig forskelligt

- Kan vi være sikre på at forskelle i adfærd skyldes forskelle i distriktskolen?

To strategier:

1. Ændringer i skoledistrikter som **naturligt eksperiment**
 - Antagelse: Ændring i distrikter kommer som en overraskelse
 - Sammenlign familier, der får nyt distrikt med familier, der bliver i det gamle
2. Grænser i skoledistrikter skaber **diskontinuitet** i skolekvalitet
 - Antagelse: Uobserverede karakteristika er ens tæt på grænsen
 - Implikation: Forskel i skolevalg skyldes distriktsskolen

Metodisk udfordring

Uobserverbart forskellige familier bosætter sig forskelligt

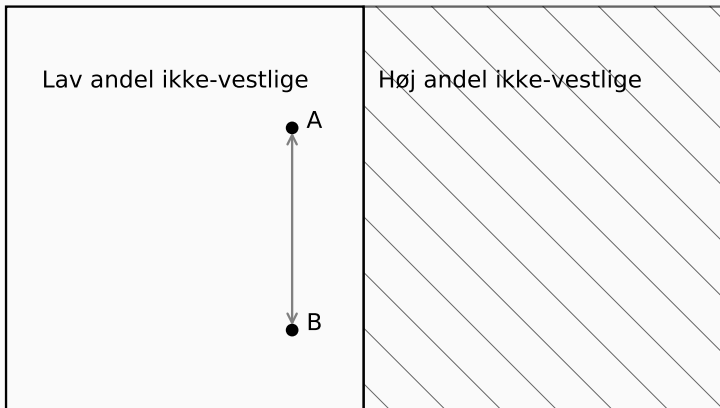
- Kan vi være sikre på at forskelle i adfærd skyldes forskelle i distriktskolen?

To strategier:

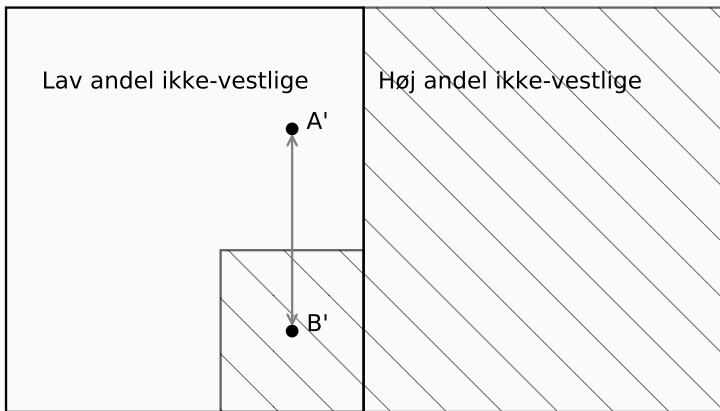
1. Ændringer i skoledistrikter som **naturligt eksperiment**
 - Antagelse: Ændring i distrikter kommer som en overraskelse
 - Sammenlign familier, der får nyt distrikt med familier, der bliver i det gamle
2. Grænser i skoledistrikter skaber **diskontinuitet** i skolekvalitet
 - Antagelse: Uobserverede karakteristika er ens tæt på grænsen
 - Implikation: Forskel i skolevalg skyldes distriktsskolen

Ændringer i distrikter

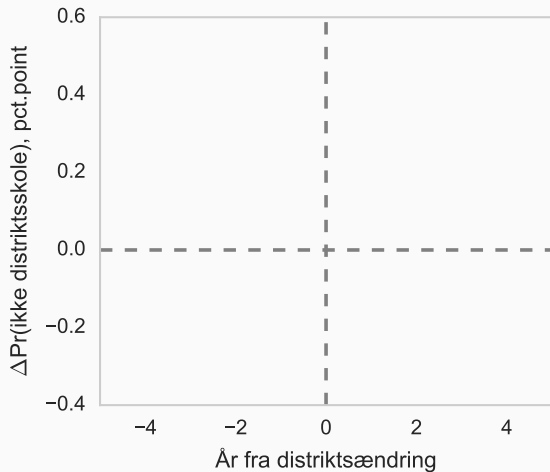
Ændringer i distriktet - eksempel

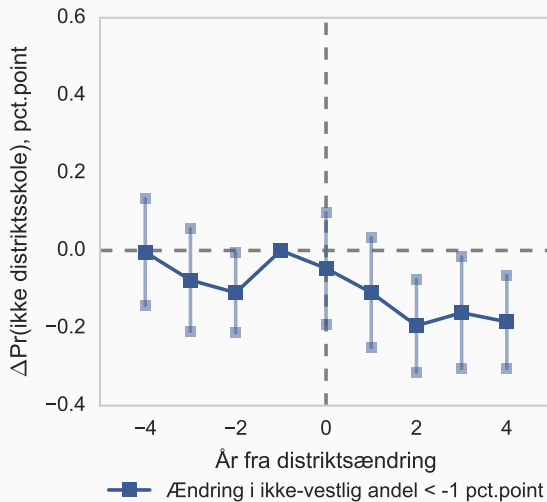
Ændringer i distriktet - eksempel

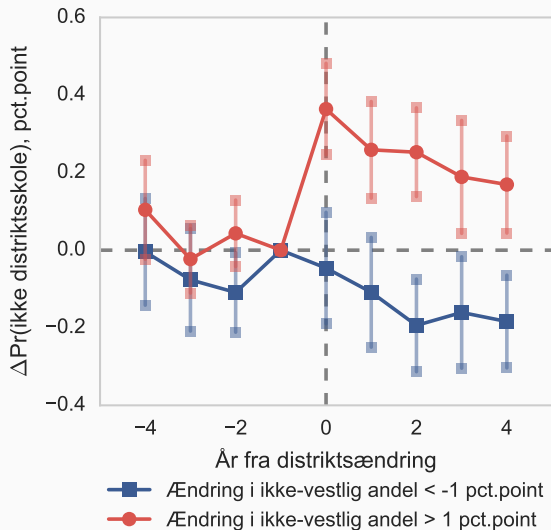
Ændringer i distriktet

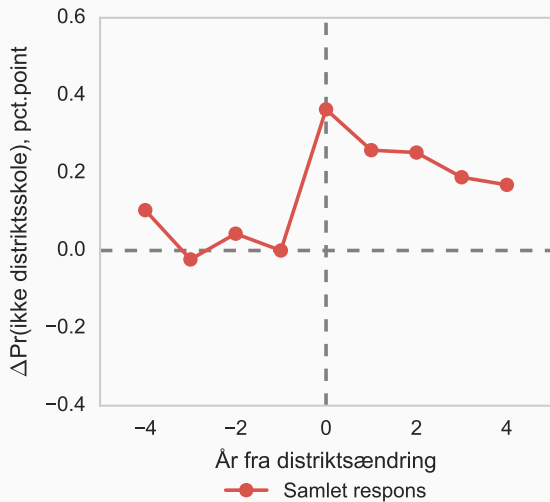
Ændringer i distriktet

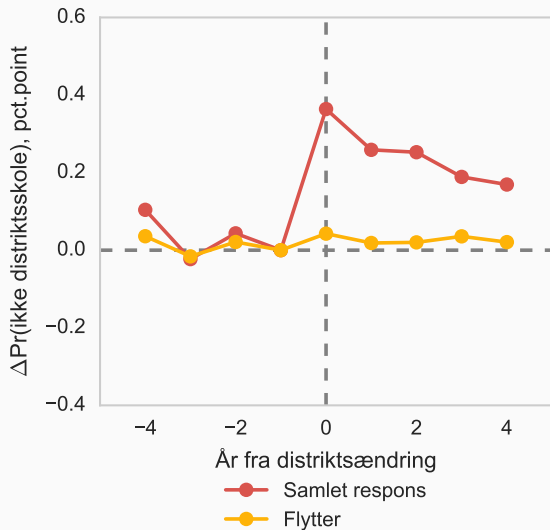
Ændringer i distriktet

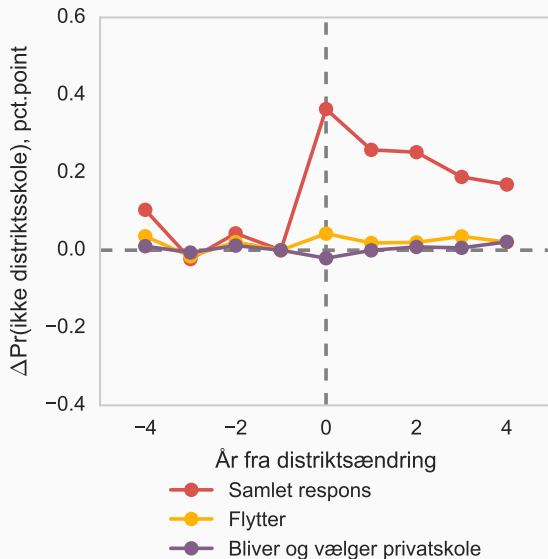
Hvordan reagerer familier?

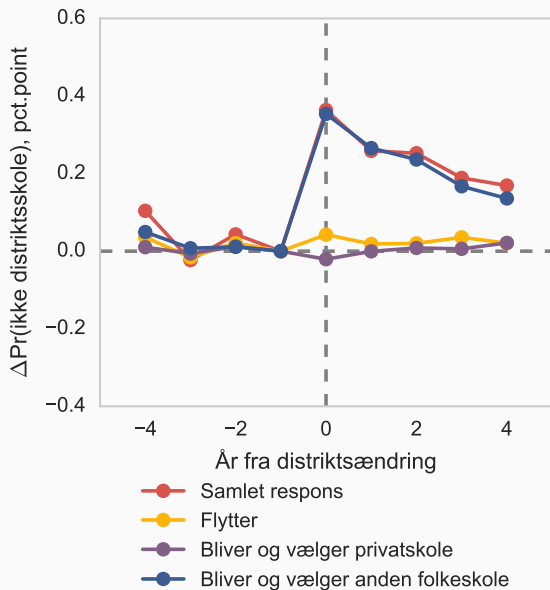
Hvordan reagerer familier?

Hvordan reagerer familier?

Hvordan reagerer familier?

Vi har vist:

- Forældre fravælger skoler med flere ikke-vestlige børn
- Frit skolevalg driver effekten

Kun kortsigtseffekter

- Svært at komme på privatskole, hvis man ikke er skrevet op
- Svært at flytte med kort varsel
- **Langtsigtseffekter?**

Vigtigt spørgsmål:

- **Hvem** vælger distriktsskolen fra?

Vi har vist:

- Forældre fravælger skoler med flere ikke-vestlige børn
- Frit skolevalg driver effekten

Kun kortsigtseffekter

- Svært at komme på privatskole, hvis man ikke er skrevet op
- Svært at flytte med kort varsel
- **Langsigtseffekter?**

Vigtigt spørgsmål:

- **Hvem** vælger distriktsskolen fra?

Vi har vist:

- Forældre fravælger skoler med flere ikke-vestlige børn
- Frit skolevalg driver effekten

Kun kortsigtseffekter

- Svært at komme på privatskole, hvis man ikke er skrevet op
- Svært at flytte med kort varsel
- **Langsigtseffekter?**

Vigtigt spørgsmål:

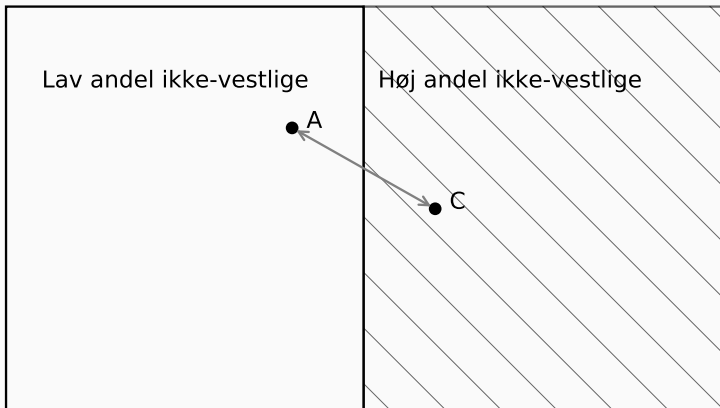
- **Hvem** vælger distriktsskolen fra?

Sammenligning på tværs af grænsen mellem skoledistrikter

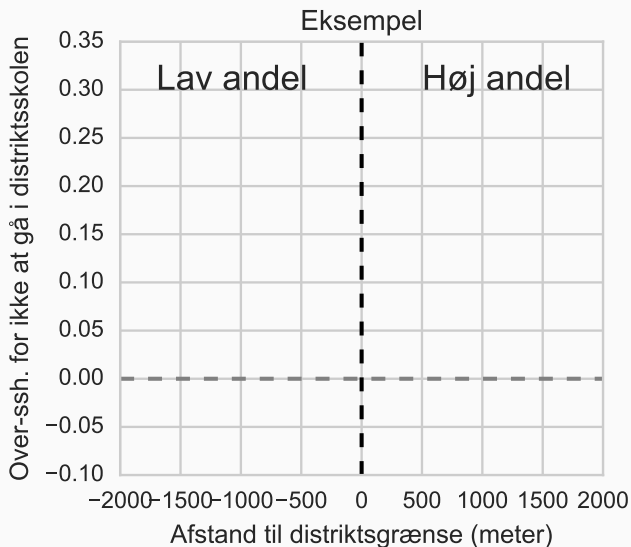
Sammenligning imellem distrikter - eksempel

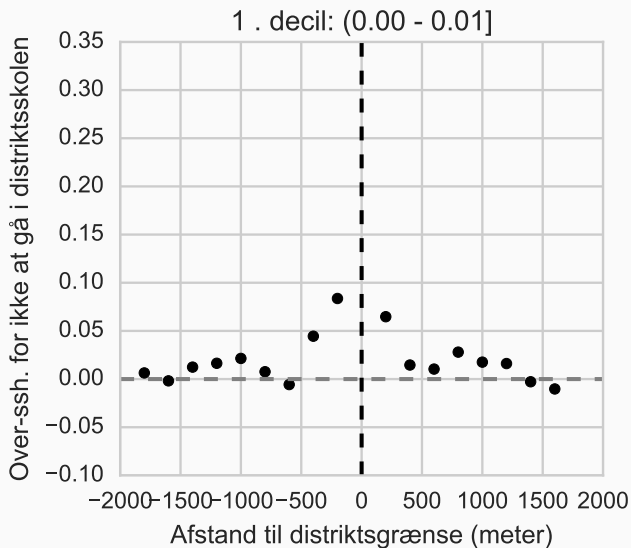
Sammenligning imellem distrikter - eksempel

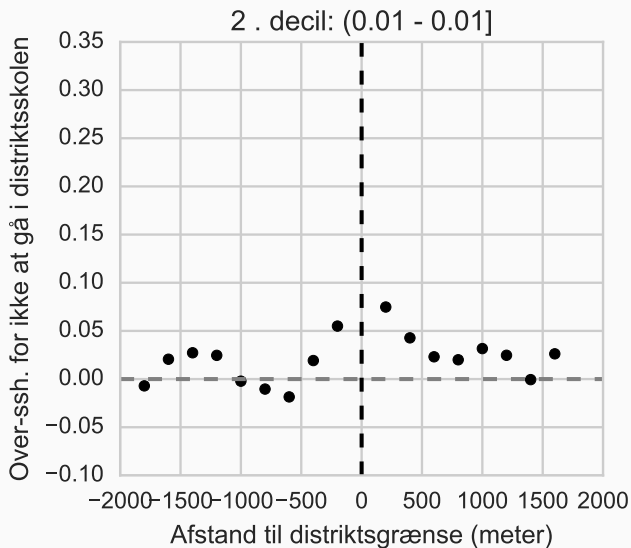
Sammenligning mellem grænseskoler

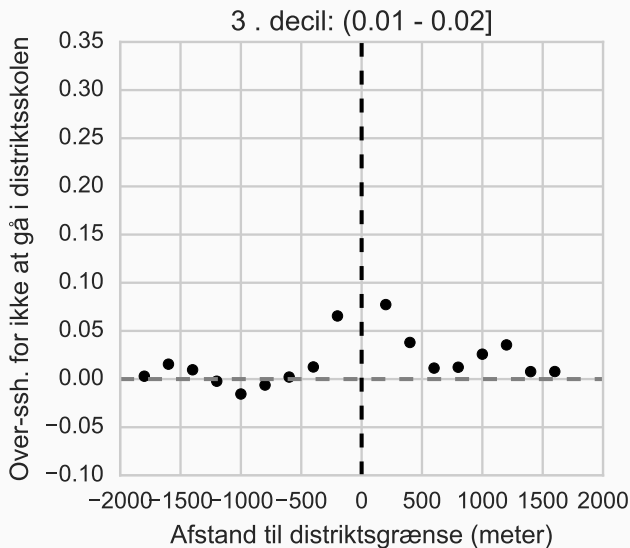
Sammenligning mellem grænseskoler

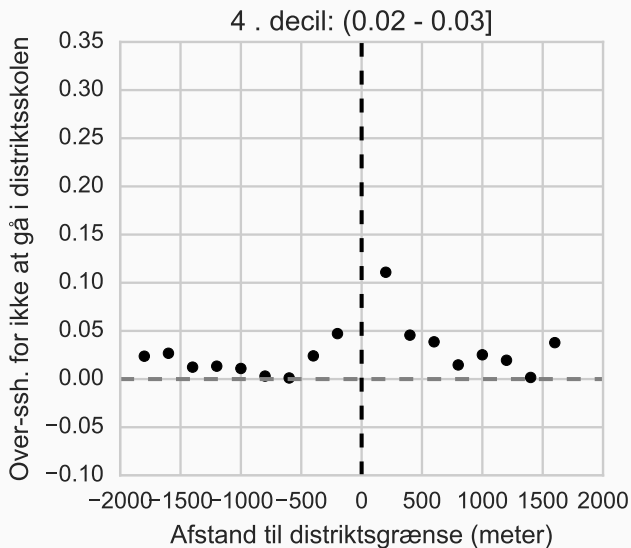
Sammenligning mellem grænseskoler

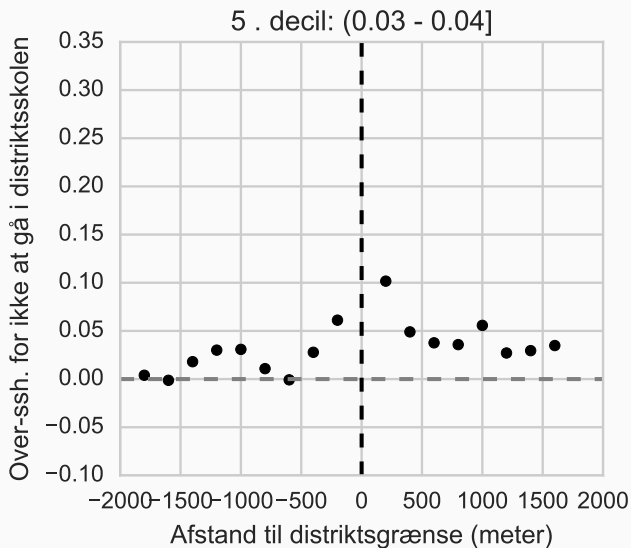
Sammenligning mellem grænseskoler

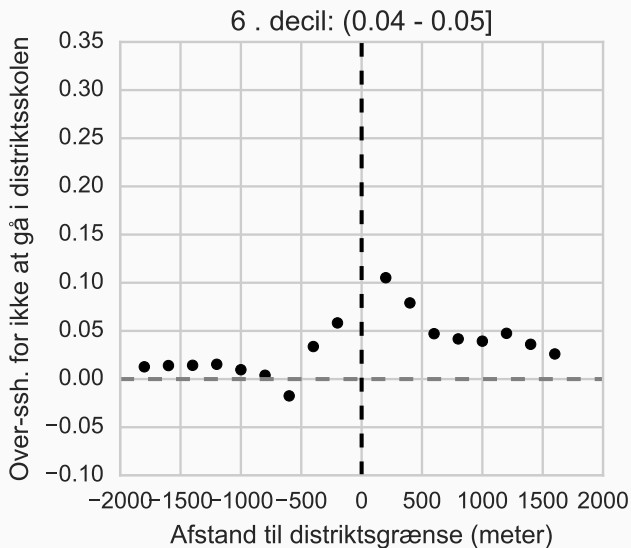
Sammenligning mellem grænseskoler

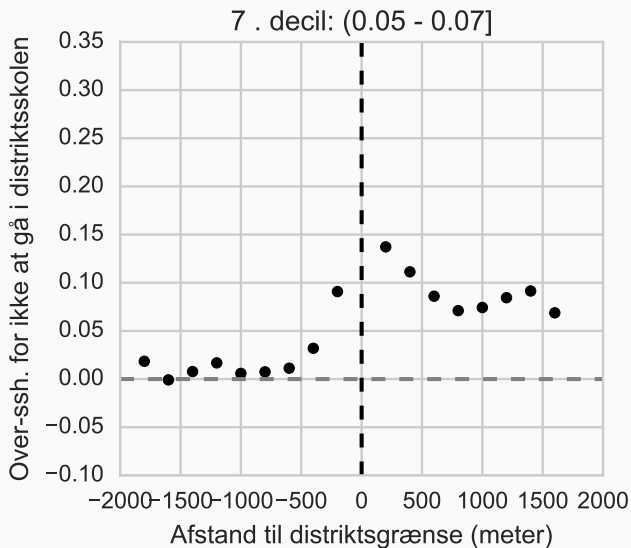
Sammenligning mellem grænseskoler

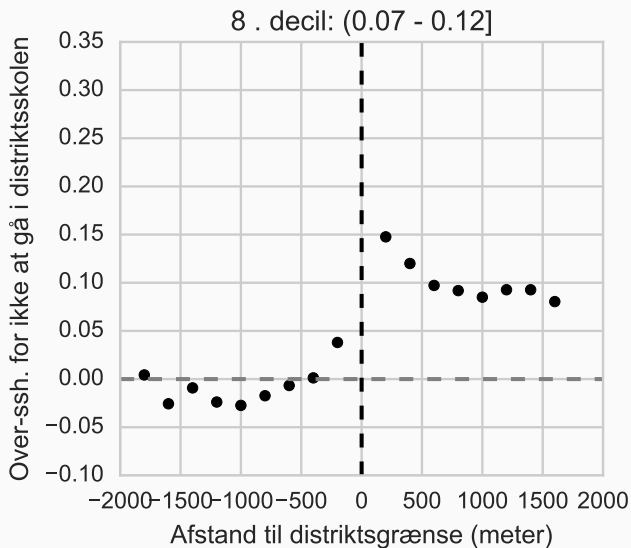
Sammenligning mellem grænseskoler

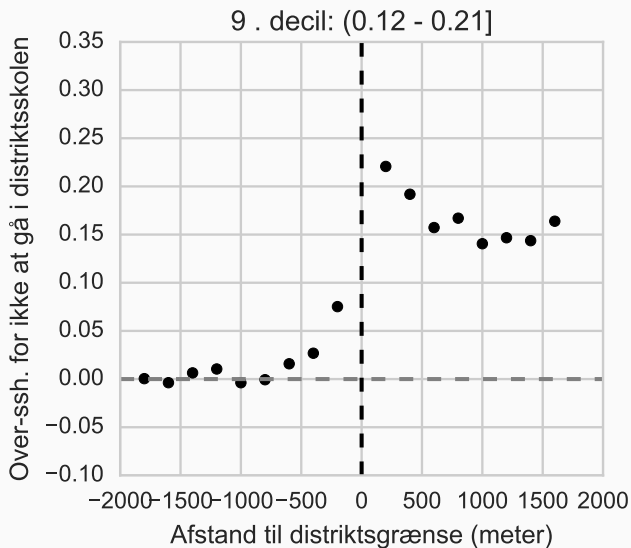
Sammenligning mellem grænseskoler

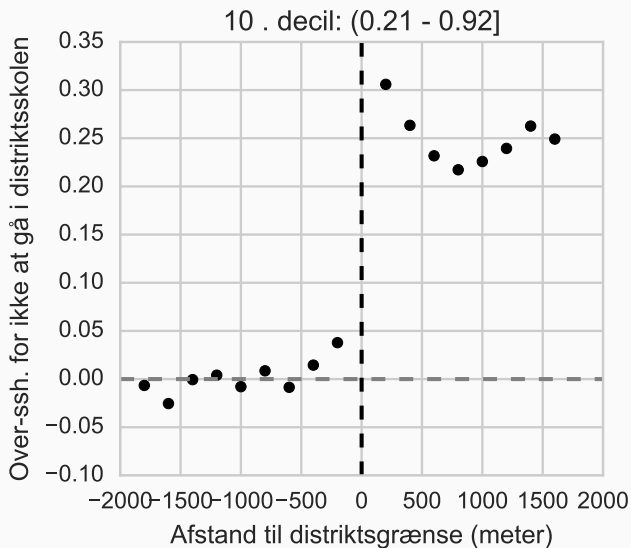
Sammenligning mellem grænseskoler

Sammenligning mellem grænseskoler

Sammenligning mellem grænseskoler

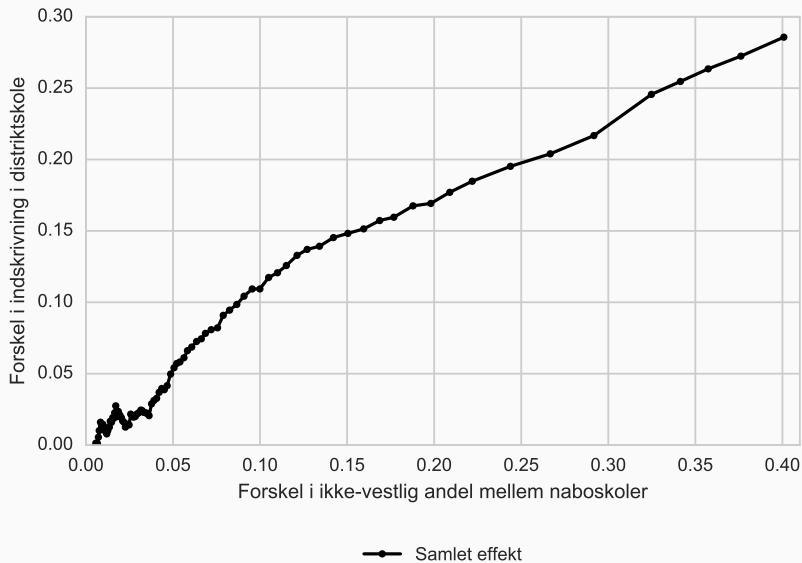

- Andelen af familier, der fravælger distriktsskolen, stiger diskontinuært på grænsen
- Fravalg er stigende i andelen af ikke-vestlige børn i skolen

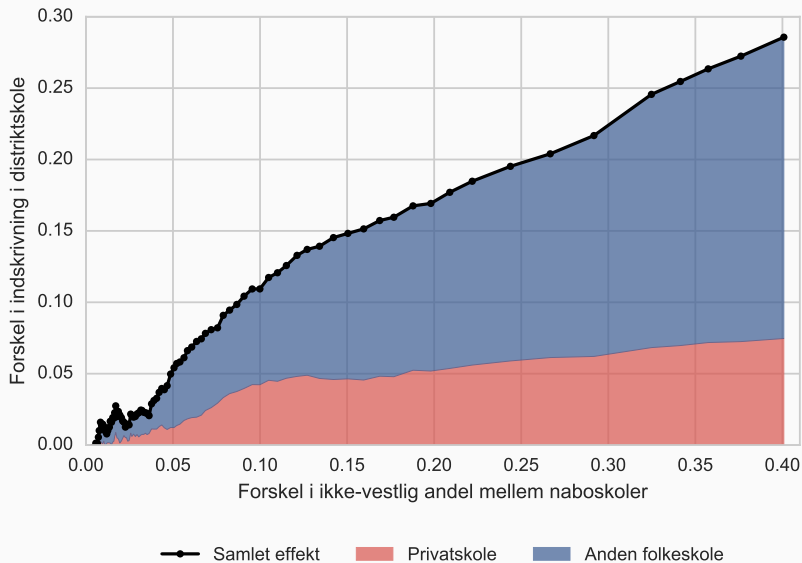
Næste slide

- Forskel i skoleindskrivning som funktion af forskel i ikke-vestlig andel

Skoleindskrivning som funktion af ikke-vestlig andel

Skoleindskrivning som funktion af ikke-vestlig andel

Matching og OLS viser heterogene effekter i skolevalg

Resultater **meget** kort:

- Danskere vælger i højere grad indvandrerskoler fra
 - Men ikke-vestlige vælger også disse skoler fra
- Stærkere socioøkon. grupper reagerer kraftigere (især via privatskole)
- Skole value-added har lille betydning
 - Stærkere socioøkon. grupper vælger dog gode distriktsskoler til
- Foreløbigt: Familier fraflytter svage skoledistrikter før skolestart

Matching og OLS viser heterogene effekter i skolevalg

Resultater **meget** kort:

- Danskere vælger i højere grad indvandrerskoler fra
 - Men ikke-vestlige vælger også disse skoler fra
- Stærkere socioøkon. grupper reagerer kraftigere (især via privatskole)
- Skole value-added har lille betydning
 - Stærkere socioøkon. grupper vælger dog gode distriktsskoler til
- Foreløbigt: Familier fraflytter svage skoledistrikter før skolestart

Vi kan regne marginale effekter med vores to metoder (IV og OLS).

Andel af ikke-vestlige børn i distriktsskolen **stiger med 10 pct. point** \Rightarrow

- Kort sigt:
 - Fravalg af skole \uparrow 6.5 pct. point
 - Fuld effekt fra frit skolevalg
- Langt sigt:
 - Fravalg af skole \uparrow 8 pct. point
 - Heraf privatskole \uparrow 2.4 pct. point

Pointer

- Sammensætning af elever er vigtig for forældres skolevalg
 - Skole-value-added langt mindre vigtig
- Flyttemønstre, frit skolevalg og privatskoler forhindrer blandede skoler
- Frafald kan prædikteres

Umiddelbar policy

- “Forvridningstab” bør beregnes, når man prøver at skabe blandede skoler via ændring i distrikter

Mere omfattende reform af skoletildeling?

Pointer

- Sammensætning af elever er vigtig for forældres skolevalg
 - Skole-value-added langt mindre vigtig
- Flyttemønstre, frit skolevalg og privatskoler forhindrer blandede skoler
- Frafald kan prædikteres

Umiddelbar policy

- “Forvridningstab” bør beregnes, når man prøver at skabe blandede skoler via ændring i distrikter

Mere omfattende reform af skoletildeling?

Pointer

- Sammensætning af elever er vigtig for forældres skolevalg
 - Skole-value-added langt mindre vigtig
- Flyttemønstre, frit skolevalg og privatskoler forhindrer blandede skoler
- Frafald kan prædikteres

Umiddelbar policy

- “Forvridningstab” bør beregnes, når man prøver at skabe blandede skoler via ændring i distrikter

Mere omfattende reform af skoletildeling?

Central pointe:

Blandede kvarterer kan eksistere **uden** blandede skoler

Nødvendige overvejelser ved reform af skoletildeling

- Andre gavnlige effekter af blandede kvarterer end blandede skoler?
- Familiars valgfrihed ift. isolering af svage børn i svage skoler
- Stærke familier kan forlade kommunen
- Andre fordelingsmekanismer end skoledistrikter?
 - Gennemsigtighed og lige muligheder for valg

Central pointe:

Blandede kvarterer kan eksistere **uden** blandede skoler

Nødvendige overvejelser ved reform af skoletildeling

- Andre gavnlige effekter af blandede kvarterer end blandede skoler?
- Familiers valgfrihed ift. isolering af svage børn i svage skoler
- Stærke familier kan forlade kommunen
- Andre fordelingsmekanismer end skoledistrikter?
 - Gennemsigtighed og lige muligheder for valg

Central pointe:

Blandede kvarterer kan eksistere **uden** blandede skoler

Nødvendige overvejelser ved reform af skoletildeling

- Andre gavnlige effekter af blandede kvarterer end blandede skoler?
- Familiars valgfrihed ift. isolering af svage børn i svage skoler
- Stærke familier kan forlade kommunen
- Andre fordelingsmekanismer end skoledistrikter?
 - Gennemsigtighed og lige muligheder for valg

Central pointe:

Blandede kvarterer kan eksistere **uden** blandede skoler

Nødvendige overvejelser ved reform af skoletildeling

- Andre gavnlige effekter af blandede kvarterer end blandede skoler?
- Familiers valgfrihed ift. isolering af svage børn i svage skoler
- Stærke familier kan forlade kommunen
- Andre fordelingsmekanismer end skoledistrikter?
 - Gennemsigtighed og lige muligheder for valg

Central pointe:

Blandede kvarterer kan eksistere **uden** blandede skoler

Nødvendige overvejelser ved reform af skoletildeling

- Andre gavnlige effekter af blandede kvarterer end blandede skoler?
- Familiers valgfrihed ift. isolering af svage børn i svage skoler
- Stærke familier kan forlade kommunen
- Andre fordelingsmekanismer end skoledistrikter?
 - Gennemsigtighed og lige muligheder for valg

Central pointe:

Blandede kvarterer kan eksistere **uden** blandede skoler

Nødvendige overvejelser ved reform af skoletildeling

- Andre gavnlige effekter af blandede kvarterer end blandede skoler?
- Familiers valgfrihed ift. isolering af svage børn i svage skoler
- Stærke familier kan forlade kommunen
- **Andre fordelingsmekanismer end skoledistrikter?**
 - Gennemsigtighed og lige muligheder for valg

TAK FOR JERES
OPMÆRKSOMHED